

де Φ – інтегральний показник оцінки фінансового стану підприємства.

При $\Phi = 0$ підприємство має стабільні результати діяльності на протязі періоду, що аналізується.

При $\Phi > 0$ підприємство успішно працює на ринку, зростає його прибуток, підвищується інвестиційна привабливість.

При $\Phi < 0$ підприємство має тенденцію до банкрутства.

При $\Phi = (-1)$ підприємство є банкрутом.

Якщо підприємство має тенденцію до зниження ефективності діяльності, що виражається певною сукупністю параметрів V^0 , V_{0e} , V_{0z} , γ , η , то термін за який підприємство стане банкрутом, може бути розрахований по формулі:

$$n = [\ln(V^0 - V_{0e}) - \ln V^0] / [\ln(1 + \gamma \times \eta)]$$

При проведенні розрахунків показники оцінки фінансового стану підприємства можуть бути як постійними величинами, так і змінюватись по раніше визначеному закону, або змінюватись як випадкові величини з деякою вірогідністю.

Висновки. Запропонована модель може бути застосована для діагностики банкрутства, а також для прогнозування діяльності підприємства на перспективу: при здійсненні стратегічного планування, при оцінці надійності підприємства – споживача продукції, при управлінні збутовою діяльністю, при формуванні стратегії внутрішніх цін. Оцінка фінансового стану підприємства визначається з досить високою вірогідністю результату, так як модель будується відповідно до умов діяльності конкретного підприємства.

Список літератури: 1. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» № 2343-ХІІ від 14.05.1992 р. зі змінами і доповненнями 2. *Савицька Г. В.* Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. – 3-тє вид., випр. і доп. – К. Знання, 2007. – 668 с.

Поступила в редколегію 28.03.10

УДК 336.71

А.П. БОТНАР, магістрант, НТУ «ХП»,

І.В. УГРІМОВА, ст.викладач, НТУ «ХП».

ВПЛИВ ЗМІНИ СТАВКИ РЕФІНАНСУВАННЯ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

В статті проведено обзор периодического и аналитического изданий с подробным рассмотрением программ и предложений по прогнозированию изменений в экономике путем рефинансирования коммерческих банков.

In the floor the review of periodic and analytical edition is conducted with the detailed consideration of the programs and suggestions in relation to prognostication of changes in an economy by refunding of commercial banks.

Вступ. Ставка рефінансування – це не ринкова ставка, а регульована величина, вона змінюється з урахуванням попиту на кредит та пропозицією ресурсів, а також з урахуванням темпів інфляції. Ставка рефінансування – це ставка, під яку Центральний банк кредитує комерційні банки. Це досить грубий але дієвий фінансовий інструмент, яким користуються у багатьох розвинутих країнах в період кризи.

Постановка цілі. Метою даної роботи є обґрунтування необхідності оперування Національним банком України процентною ставкою, як головним стимулятором антикризової політики.

Результати дослідження. В рамках проведення монетарної політики в розпорядженні державних органів є набір інструментів, використання яких у певному напрямку або створює умови для сталого економічного зростання, або спричиняє його відсутність. Але не слід забувати, що використання одного чи іншого фінансового інструменту для регулювання макроекономічних проблем не може паралельно розв'язати інші, не менш важливі [1].

На прикладі досягнень зарубіжних економік, у передкризові та кризові часи, оперування ставкою рефінансування дало змогу ринку набрати обертів та самостійно вирішити ряд макроекономічних проблем. Що стосується банківського сектору України, є низка проблем,

які навпаки завдають труднощів в урегулюванні економічних питань [2].

У 2009 році обсяг виданих НБУ кредитів комерційним банкам та іншим позичальникам збільшився на 22% і на 1 січня 2010 року становив 74,025 млрд. гривень. На той же час, ставка рефінансування встановлена Європейським центробанком у червні 2009 року становила 1%. В Україні цей показник зафіксовано на позначці 11% [3].

За даними експертів потенціал зниження процентної ставки не вичерпаний, тобто над цим необхідно працювати. За останнім прогнозом інфляції на 2010 рік, який складатиме 9,7%, зниження ставки рефінансування можливе не більше цього бар'єру, а навіть і нижче, адже це цілком очевидна вимога економіки. Тим більше, що гривня матиме потенціал для укріплення, що разом зі зберігаючим диференціалом внутрішніх та зовнішніх ставок створюватимуть умови для притоку спекулятивного капіталу [4]. Такі дії мають правильне орієнтування, оскільки ще не видно реальних доказів швидкого відновлення реального сектору економіки. Це дозволить оживити промисловість, але треба врахувати вплив інших факторів, які показали напрямки необхідного направлення інвестицій [5].

Програма яка супроводжуватиме зниження процентної ставки повинна бути захищеною НБУ в плані обмежень потоків кредитних інвестицій в економіку через комерційні банки. Кредитування НБУ комерційних банків має бути схоже на програму цільового призначення, так як малий та середній бізнес досить швидко реагує навіть на незначні економічні зміни, в той час, як промисловість такої реакції не має. Необхідність контролю за малим та середнім бізнесом обумовлено фактами повного поглинання внутрішніх інвестицій малими підприємствами та незмога великих підприємств промислового комплексу вчасно реагувати та вижити, що суперечить бажанню політичної еліти стосовно вкладам в долю ВВП країни.

Думки експертів стосовно зниження процентної ставки НБУ до 6% не підтримано. Вживати таких критичних заходів досить небезпечно саме для громадян країни, оскільки це досить помітно відобразиться на споживчому кошику [6].

Тиск на ринок кредитів з боку Нацбанку повинен бути планомірний, та впродовж кожного кроку досліджуваний, бо надмірна інфляція може зіпсувати очікувані результати, так як проблеми з фінансуванням в банківському секторі та непослідовна монетарна політика, що призвели до скорочення банківського кредитування реального сектора у минулих роках.

Регулювання підприємницької діяльності може впливати на здатність малих та середніх підприємств протистояти кризі та використувати нові можливості, що з'являються у процесі відновлення економіки. Якість регулювання підприємницької діяльності допомагає визначити, наскільки просто реорганізувати проблемні компанії, щоб допомогти їм пережити скрутні часи та відновити нормальну діяльність, коли почнеться поживлення попиту, а також забезпечити сприятливі умови для створення нових підприємств [7].

Дії з приводу використання процентної ставки, як фінансового інструменту, спроможні вивести економіку з кризового стану, не повинні вважатися коротко- чи середньостроковими, як це бачиться в урядових антикризових програмах. Вплив ставки рефінансування не носить короткостроковий характер, це внесення змін у монетарну політику, метою якої є вплив на виробництво, безробіття та інфляцію. Необхідно відзначити, що цей вплив відбудеться через якийсь час, негайно зміниться лише вартість грошей. Зміни в монетарній політиці відобразяться на фондовому ринку через зміни в оцінці вартості портфелів цінних паперів, зміни у вартості капіталу та інші механізми. Можна вважати сам фондовий ринок незалежним джерелом макроекономічних змін, на які варто реагувати за допомогою ставки рефінансування [2].

Висновок. Таким чином можна зробити висновок, що у економіці необхідно зафіксувати загальне бачення розвитку процентних ставок, можлива їхня зміна у випадку прийняття НБУ активної позиції на ринку грошей (розширення рефінансування). Даний прогноз у сукупності з прогнозом інших немаловажних макроекономічних факторів як інфляція й обмінний курс іноземної валюти до національної валюти, безумовно, збагатить вихідні дані для підготовки підприємців (зокрема, надасть необхідну інформацію для розробки схеми й умов фінансування), дозволить глибше досліджувати ефективність інвестиційного про-

екту в процесі розгляду різних варіантів розвитку макроекономічного оточення.

Список літератури: 1. *Адамик Б.П.* Національний банк і грошово-кредитна політика: Навч. посібник. - Тернопіль: Карт-бланш, 2002. - 286 с. 2. *Craine, Roger, & Martin, Vance.* 2003. Monetary Policy Shocks and Security Market Responses. Manuscript, University of California at Berkeley. 3. <http://www.unian.net/ukr/news/news> 4. Ставка рефінансування: Александр Сёмин, економіст ООО «ЦЭП». 5. Форум з економічного розвитку України.- Вашингтон, жовтень 2009 р.6. По матеріалам Інтерфакс-Україна. 7. <http://www.doingbusiness.org/>

Поступила в редколегію 21.03.10

УДК 339.13

Р.Г. ДОЛІНСЬКА, канд. екон. наук, проф. НТУ «ХПІ»,
А.В. СТОЦЬКА, студ., НТУ «ХПІ»

СЕГМЕНТАЦІЯ І ПОЗИЦІОНУВАННЯ ТОВАРІВ У ЛАНЦЮГУ ЦІННОСТЕЙ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОЇ КОМПАНІЇ

Предложены методы сегментации и позиционирования товаров для обеспечения конкурентных преимуществ в международной цепочке ценности АСУ ТП для конечного потребителя.

The methods of segmentation and positioning products to ensure competitive advantages in the international value chain of industrial controls for the ultimate consumer have been proposed.

Ключові слова: сегментація, позиціонування, ланцюжок цінностей, методи кластерного аналізу

Вступ. Сегментація і позиціонування товарів розглядається в роботі як елемент аналізу міжнародного ланцюжка створення цінностей комплексу обладнання і програмних продуктів АСУ ТП для промислових підприємств РФ. Метою аналізу ланцюжка цінностей є пошук шляхів вдосконалення окремих видів діяльності учасниками ланцюжка і забезпечення ефективної взаємодії між ними. На підставі результатів сегментації ринку робляться висновки щодо ключових факторів успіху на цільових ринках і приймаються рішення для здобуття ключових компетенцій і стратегії позиціонування підприємства на зовнішньому рин-

ку. Збіг ключових факторів успіху і ключових компетенцій створює конкурентну перевагу [1]. Ключовий вплив на конкурентоздатність підприємства здійснюють, з одного боку, особливості ланцюжка цінностей, а з другого боку, – положення підприємства у цьому ланцюжку. Провідні компанії, які керують ланцюжком, задають пропорції розподілу доданої вартості у ньому.

ЗАТ «Елак» спеціалізується на розробці і впровадженні автоматизованих систем управління технологічними процесами (АСУ ТП) на базі обладнання компанії Siemens. ЗАТ «Елак» та Siemens є учасниками ланцюжка створення цінностей продукції для промислових підприємств РФ, що здійснюють інноваційно-технологічне оновлення виробництва (рис. 1).

Рисунок 1 – Ланцюжок створення цінності АСУ ТП

Методологія. Концепція управління на базі технології «ланцюжка цінностей» була запропонована М. Портером [2]. В ланцюжку вартості розглядаються процеси, що відбуваються не тільки на підприємстві, але і за його межами. Тобто ланцюжок цінностей кожного підприємства є частиною загального ланцюжка, що розпочинається від початкового ресурсу і закінчується кінцевим споживачем. Для аналізу відповідності ключових компетенцій ключовим факторам успіху треба виконати аналіз галузей і ринків, на яких конкурує підприємство, використовуючи методи сегментації.

Для здійснення ефективної сегментації ринку треба спочатку визначити її певні критерії (ознаки). Т.Бонона та Б.Шапіро пропонують наступні критерії сегментації промислового ринку [5]: 1) середовище бізнесу (галузь промисловості, розмір фірми, географічне розташуван-